

Kontinuasjonseksamen i

fag 71517 TEORETISK FYSIKK ID - TERMODYNAMIKK

Tirsdag 24.august 1976

kl.0900-1500

(Tillatte hjelpe midler: Regnestav og logaritmetabell).

Oppgave 1.

Den Gibbske funksjon for et tokomponent system med partikkeltall N_1 og N_2 betegnes med $G(p, T, N_1, N_2)$. Definér det kjemiske potensial μ_i for komponent nr. i, og benytt ekstensivitetsegenskapen til G for å vise at

$$G = \sum_{k=1}^2 N_k \mu_k .$$

Det kjemiske potensial for komponent 1 kan beregnes utfra det kjemiske potensial for komponent 2 v.h.a. formelen

$$\mu_1(p, T, x_1) = \mu_1^0(p, T) - \int_0^{1-x_1} dx_2 \frac{x_2}{1-x_2} \left(\frac{\partial \mu_2}{\partial x_2} \right)_{p, T},$$

der x_i er molbrøken for komponent nr.i. Vis det.

Beregn $\mu_1(p, T, x_1)$ for det tilfelle at $\mu_2(p, T)$ er gitt ved ideell-blandings uttrykket

$$\mu_2(p, T, x_2) = \mu_2^0(p, T) + kT \ln x_2 .$$

I en fortynnet oppløsning av stoff 1 i stoff 2 antas det kjemiske potensial for oppløsningsmidlet å ha et lite tillegg

$$c x_1^\alpha$$

til ideell blandingsuttrykket, der c og α er konstanter.

Benytt ovenstående til å vise at bare verdier av α større enn 1 er mulige.

Oppgave 2.

En oppløsning av et stoff 1 i løsningsmidlet 2 står under atmosfæretrykk. Det oppløste stoff er ikke flyktig. Hva er den eksakte likning som fastlegger kokepunktet T_k^0 for oppløsningen?

Anta at oppløsningen er svak, og gjør den nødvendige tilnærming for å finne et eksplisitt uttrykk for hvor meget kokepunktet har forskjøvet seg i forhold til kokepunktet T_k^0 for det rene oppløsningsmiddel, når molbrøken av det oppløste stoff er x_1 .

Oppgitt:

Oppløsningsmidlets molare fordampningsvarme er l_m .
Gasskonstanten er R .

Oppgave 3.

I en blanding av to gasser, 1 og 2, har den lokale entropiproduksjon for systemet formen

$$\sigma = \vec{J}_Q \nabla \frac{1}{T} - \vec{J}_1 \frac{1}{T c_2} \left(\frac{\partial \tilde{\mu}_1}{\partial c_1} \right)_{p,T} \nabla c_1 ,$$

der $\vec{J}_i$ er massestrøm, $\tilde{\mu}_i$ kjemisk potensial pr.masseenhet og c_i massebrøk for komponent i , mens $\vec{J}_Q$ er varmestrømmen.

Det er forutsatt små avvik fra likevekt og null total massestrøm.
Hvilken ulikhet oppfyller σ ?

Velg generaliserte strømmer og krefter, og sett opp de lineariserte fenomenologiske likninger.

Eksperimentalt kjennes følgende koeffisienter

(i) Varmeledningsevnen $\alpha = - \left(\vec{J}_Q / \nabla T \right)_{c_1} = \text{konstant}$

(ii) Diffusjonskoeffisienten $D = - \left(\vec{J}_1 / \nabla c_1 \right)_T = \text{konstant}$

(iii) Termisk diffusjonskoeffisient $D_T = - \left(\vec{J}_1 / c_1 \nabla T \right)_{c_1} = \text{konstant}$

(iv) Dufourkoeffisienten $\tilde{D} = - \left(\vec{J}_Q / \nabla c_1 \right)_T = \text{konstant}$

Uttrykk α, D, D_T og $\tilde{D}$ ved koeffisientene i de fenomenologiske likningene.

Hva er Onsagers resiprositetsrelasjoner for dette systemet, og hvilken sammenheng gir dette mellom noen av koeffisientene α, D, D_T og $\tilde{D}$?

I et eksperiment påtrykkes en konstant termisk gradient ∇T , og konsentrasjonsgradienten ∇c_1 , som oppstår under stasjonære forhold måles. Uttrykk forholdet (Soret-koeffisienten)

$$s_T = - \left(\nabla c_1 / c_1 \nabla T \right) \vec{J}_1 = 0$$

ved koeffisientene (i) - (iv) .